

The background features a blue and green color scheme with abstract patterns. At the top, there are concentric circles in the green area. Below them, a blue band contains a photograph of three smiling people. The rest of the cover is blue with faint, stylized white patterns resembling raindrops or leaves.

actief in laagdrempelige zorg

jaarverslag **2001**
stichting De Regenboog
interkerkelijke stichting voor verslavingszorg

"Gebruikers weten ons makkelijk te vinden"

Interview met Willemijn Los, teamleider aanloopcentra

Een kop koffie, een warme douche en zinvolle activiteiten.

In de twee aanloopcentra van De Regenboog kunnen harddruggebruikers er dagelijks voor terecht. Gebruikers weten de

aanloopcentra goed te vinden, vertelt teamleider Willemijn Los.

Door de grote behoefte onder verslaafden en de mogelijkheden die een uitbreiding van de subsidie bood, zijn beide aanloopcentra sinds begin vorig jaar elke dag twee uur langer open.

"Probleem is alleen dat we misschien té bekend zijn geworden."

Bekend onder cliënten

"Beide opvangruimtes zijn heel laagdrempelig", legt Willemijn Los uit.

"De enige eis die we stellen aan onze bezoekers is dat ze harddruggebruiker zijn. Het maakt niet uit of iemand bijvoorbeeld dakloos is. Het is heel makkelijk om er binnen te komen, want je bent volstrekt anoniem. Het probleem is alleen dat we misschien té bekend zijn geworden. Soms komen hier zelfs mensen aan de deur die pas één dag in Nederland zijn, maar deze 'drugstoeristen' laten we niet binnen. We voeren een strenger deurbeleid, maar

in sommige gevallen is het erg lastig om druggebruikers te onderscheiden van bijvoorbeeld daklozen die geen drugs gebruiken."

Pasjesregeling

Om die reden zal in het voorjaar van 2002 toch een pasjesregeling voor de beide opvangruimtes worden ingevoerd. De teamleider is echter niet bang dat het gebruik van pasjes ten koste zal gaan van de laagdrempeligheid.

"Onze cliënten hoeven straks eigenlijk

niet meer te doen dan te poseren voor een foto. De meeste gebruikers zijn zelfs wel blij met de invoering van de pasjes, omdat we zo de groep die hier niet hoort buiten kunnen houden. Slechts voor een enkeling zal de pasjesregeling een extra drempel betekenen. Maar daar staat tegenover dat wij die mensen kunnen helpen die onze hulp het hardst nodig hebben."

Spelletjes en werkprojecten

De grootste opvangruimte van De Regenboog is Blaka Watra, op een steenworp afstand van Amsterdam Centraal Station. Blaka Watra heeft de beschikking over onder meer een keuken, een tafeltennistafel, een poolbiljart en een gewoon biljart. In deze opvangruimte worden dan ook de meeste activiteiten georganiseerd.

"Gebruikers kunnen hier onder meer spelletjes doen of deelnemen aan een van de werkprojecten, zoals het kookproject en het veegproject. Het publiek dat hier komt is gemiddeld wat jonger dan in het Tabé Rienkshuis."

Aanloopcentrum Tabé Rienkshuis

Spuitomruil: vaak het eerste contact

Het Tabé Rienkshuis aan de Oudezijds Achterburgwal is een stuk kleiner. Hier komen vooral gebruikers die een afspraak hebben met het veldwerk van De Regenboog. Willemijn Los: "Het is veel intiemer. Er zijn maar achttien zitplaatsen. Ook hier komen mensen om even de hectiek van de straat te ontlopen. Om lekker te douchen, een praatje te maken of een kop soep te eten." Bij het Tabé Rienkshuis is tevens de spuitomruil van De Regenboog gevestigd.

"Ook hier komen mensen om even de hectiek van de straat te ontlopen."

Verslaafden kunnen daar hun gebruikte injectienaalden omruilen voor schone. Bovendien kunnen ze voor een klein bedrag allerlei toebehoren aan

schaffen, zoals steriel water, alcoholdoekjes, ascorbinezuur en aanstekers. De spuitomruil functioneert uitstekend. "Meer dan 90 procent van de gebruikte spuiten wordt omgeruild. Dat is natuurlijk van groot belang voor de Aids-preventie. Bovendien is de spuitomruil voor veel verslaafden het eerste contact met de Regenboog. Wij kunnen mensen van daaruit doorverwijzen naar een van de opvangruimtes of naar het veldwerk."

Even een praatje

De afgelopen jaren is duidelijk gebleken dat de aanloopcentra in een behoefte voorzien. "Als gebruikers hier voor het eerst binnenkomen, zijn ze soms heel mensenschuw. Maar door een praatje met ze te maken of een potje te tafeltennissen, bouw je het contact langzaam op. En kun je ze doorverwijzen naar bijvoorbeeld het veldwerk. Met een warme douche of schone kleren zijn ze vaak al heel blij. Ze vinden het al heel prettig om een keer met een 'normaal' mens te praten."

De vrouwenachtopvang

De nachtopvang voor drugsverslaafde prostituees moest in maart helaas zijn deuren sluiten, omdat de subsidiekraan dicht ging. "In de nachtopvang konden we vijftien vrouwen opvangen tot half twee 's nachts. Voor de betrokken vrouwen van groot belang, omdat ze even op adem konden komen, met een praatje en een kop koffie.

"Om lekker te douchen, een praatje te maken of een kop soep te eten."

En daarna er weer fris tegenaan. Ook de politie vond de sluiting jammer omdat zij deze vrouwen regelmatig in erbarmelijke toestand op straat tegenkomen.

Verwachting is dat deze opvang in 2002 weer fris van start kan, zodra een geschikte locatie is gevonden.

Teamleider Willemijn Los

"Het aantrekkelijke is dat je in de verblijfsruimte even veilig bent."

Interview met
Evert-Jan Sterkenburg,
teamleider
verblijfsruimtes

In de drie verblijfsruimtes
van De Regenboog kun-
nen harddruggebruikers
in alle rust gebruiken.

Blaka Watra, Princehof en
Westerpark hebben
samen meer dan honderd
vaste klanten en voorzien
duidelijk in een behoefte.

In 2001 zijn de openings-
tijden van de
verblijfsruimtes verruimd.

Doelgroep goed bereikt

"We slagen er goed in om onze doelgroep, de langdurige gebruikers, te bereiken", zegt Evert-Jan Sterkenburg, teamleider van de verblijfsruimtes. "Deze mensen leven veelal op straat, hebben geen eigen huis en hebben op deze manier toch een stek waar ze in alle rust kunnen gebruiken. Onze cliënten krijgen van Support eerst een indicatie om gebruik te mogen maken van de verblijfsruimtes. Veel voorwaarden zijn er niet. Je moet natuurlijk harddruggebruiker zijn, problematisch gedrag op straat vertoond hebben, legaal verblijven in Nederland en verstoken zijn van een eigen plek waar je kunt gebruiken."

Minder overlast voor de stad

Alle drie verblijfsruimtes worden door de cliënten vaak bezocht. "De een wat meer dan de ander, maar dat heeft vooral te maken met de capaciteit. Het aantrekkelijke van een verblijfsruimte is dat je als gebruiker even veilig bent voor de politie, dat je een kop koffie kunt drinken en bijvoorbeeld even tv kunt kijken of naar de radio luisteren. Bovendien kun je als groep gebruikers gezamenlijk inkopen, dus korting krijgen bij je dealer. En natuurlijk is het ook een voordeel dat gebruikers in een verblijfsruimte geen overlast voor de stad veroorzaken. Sinds augustus worden in de verblijfsruimtes ook dagbestedingsactiviteiten aangeboden, zoals huiskamerspellen, en werkprojecten, zoals geveltuinen aanleggen. Onze bezoekers komen toch vooral om te gebruiken."

Stap voor stap een beetje beter

Als gebruikers de verblijfsruimtes eenmaal hebben ontdekt, lukt het vaak ook wel om ze op andere terreinen van dienst te zijn. Evert-Jan Sterkenburg: "Door met ze in gesprek te komen, kun je erachter komen wat ze bezighoudt en met welke problemen ze kampen. Vervolgens kunnen we gebruikers doorverwijzen naar het veldwerk of andere organisaties. Of ze stimuleren om deel te nemen aan de activiteiten in de opvangruimtes. In de meeste gevallen kunnen we zeker wat voor

Een cliënt in Westerpark

Helen ten Hoeve en John Williams, medewerkers laagdrempelige opvang voor verblijfsruimte Westerpark.

onze cliënten betekenen."

De teamleider merkt sowieso dat het regelmatig bezoeken van de verblijfsruimtes een positief effect heeft op gebruikers. "Je ziet dat het stap voor stap wat beter met ze gaat. Ze zijn niet meer onaanspreekbaar. Mensen komen in aanraking met het veldwerk, krijgen medische hulp of onderdak. Ze hebben hun zaakjes gewoon beter geregeld. Sommigen krijgen zelfs weer contact met hun familie."

Geen behoefte aan spuiten van drugs

Spuiten is in de verblijfsruimtes van De Regenboog niet toegestaan. "Dat is in de eerste plaats heel lastig, omdat je dan aan allerlei hygiënische voorwaarden moet voldoen."

"Maar toen we toch wilden proberen om spuiten in verblijfsruimte Westerpark mogelijk te maken, bleek dat onze bezoekers daar helemaal geen behoefte aan hadden. Onze doelgroep bestaat vrijwel geheel uit 'rokers'. Alleen verslaafden uit bepaalde Europese landen spuiten nog, maar die krijgen we haast niet binnen."

Psychische problematiek

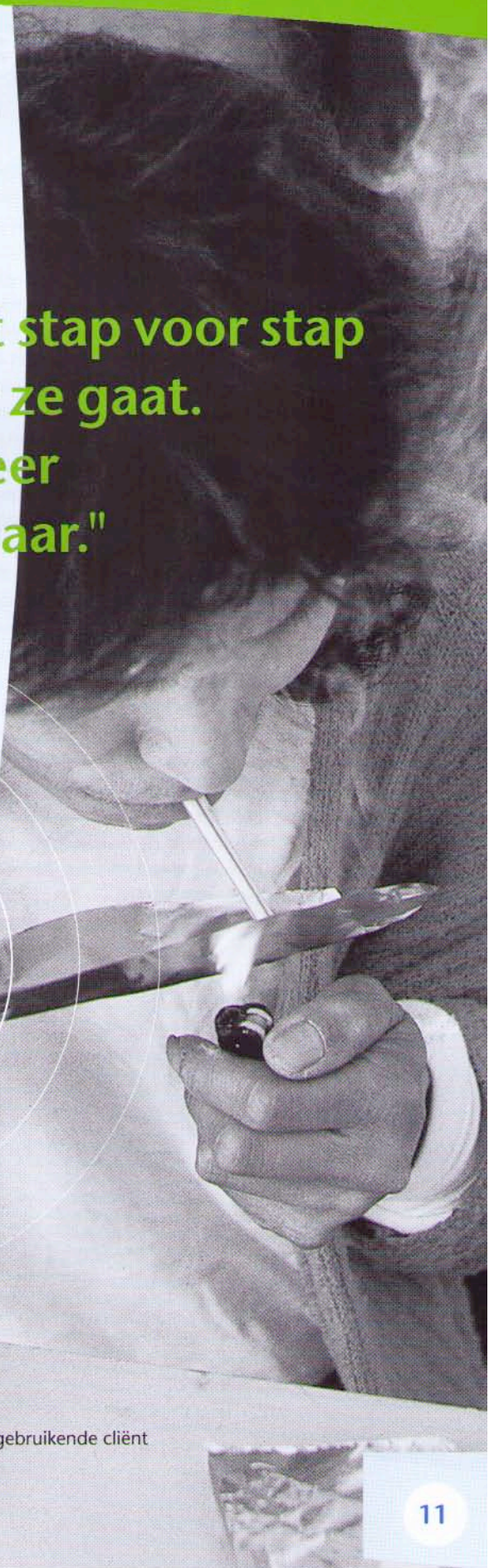
Je zou misschien verwachten dat het samenbrengen van meerdere druggebruikers in één ruimte tot problemen leidt, maar in de praktijk valt dat heel erg mee.

"Je ziet dat het stap voor stap wat beter met ze gaat. Ze zijn niet meer onaanspreekbaar."

De teamleider: "Het is een beetje afhankelijk van de ruimte. In de Princehof komen zestig vaste bezoekers, dus daar loopt de spanning wel eens op. Maar ik heb ook het idee dat daar wat meer mensen komen met psychische problematiek. In de andere twee ruimtes hebben we zo goed als geen last van problemen door druggebruik."

Een gebruikende cliënt

Strijden voor structuur
en tegen verveling

"Iedereen kan aan onze activiteiten meedoen"

Interview met Coki Janssen, activiteitencoördinator

Tafeltennissen, een kaartje
leggen of met een veegploeg
de straat op; gebruikers kunnen
bij De Regenboog deelnemen
aan allerlei activiteiten.

De belangstelling voor met
name de werkprojecten is zo
groot, dat het aantal veeg-
ploegen in 2001 is uitgebreid
van drie naar zes.

Een klein stukje Amsterdam schoner

"De vraag vanuit onze cliënten was zo groot dat we de reinigingsdienst hebben gevraagd om nieuwe routes voor de veegploegen", vertelt activiteitencoördinator Coki Janssen. "En in de eerste week zaten de drie veegploegen meteen vol. Op twee dagen vertrekken ze vanuit de Princehof, één dag vanuit Westerpark en de overige dagen vanuit Blaka Watra. Ze volgen verschillende routes in het centrum. Onder toezicht van onze eigen begeleiders doen de deelnemers groenonderhoud en schoonmaakwerk."

Motivatie komt uit cliënten zelf

Net zoals de andere activiteiten van De Regenboog zijn ook de werkprojecten erg laagdrempelig. "Deelnemers krijgen wel een intakegesprek om ze de spelregels uit te leg-

gen, bijvoorbeeld dat ze niet mogen gebruiken tijdens het werken. Maar verder kan iedereen aan onze activiteiten deelnemen. Zelfs als je een keer niet op komt dagen, kun je de volgende keer gewoon weer meedoen. Niemand van ons hoeft ze te motiveren, ze doen het echt uit zichzelf."

**"Niemand van ons
hoeft ze te motiveren,
ze doen het echt uit
zichzelf."**

Resultaatgericht

De deelnemers halen een deel van hun motivatie uit het pakje shag en de maaltijdbon die ze als beloning krijgen, maar de meesten vinden het ook gewoon leuk. Coki Janssen: "Het werk is dan ook meteen resultaatgericht."

Onder de spoorbrug
bij het Centraal Station

"Je merkt toch dat mensen daardoor uiteindelijk meer uit hun schulp kruipen en sociaal vaardiger worden."

Onze cliënten krijgen door het werken zelfvertrouwen en het gevoel dat ze weer nut hebben voor de maatschappij. En ze doorbreken hun dagelijkse sleur. Sommigen doen ook incidentele klussen, zoals papier wegbrengen. Een grote activiteit was het schilderen van de keuken, het kantoor en de hal van Blaka Watra. In dat geval geven we wel een extra beloning, zoals een nieuwe winterjas of treinkaartjes om familie te bezoeken."

Koken voor én door cliënten

In 2001 zijn twee nieuwe werkprojecten van start gegaan: het kookproject en het wasproject. "Het kookproject doen we in Blaka Watra, samen met de Jellinek. Koken voor én door cliënten. Zo'n 35 maaltijden per dag, die schoon op gaan. De Jellinek levert een begeleider, die instructies geeft bij het koken. Ook hieraan mag iedereen meedoen, ook al heeft hij nog nooit van zijn leven een aardappel geschild. Tot nu toe is het aantal deelnemers redelijk beperkt, omdat natuurlijk niet iedereen koken leuk vindt. Maar de ervaring heeft geleerd dat je zo'n project de tijd moet geven om te groeien."

Eigen kleding terug

Bij het wasproject kunnen gebruikers in Blaka Watra hun vuile kleren laten wassen voor 45 eurocent per kilo. "Eén van de cliënten brengt de kleren vervolgens met een bakfiets naar verblijfsruimte Westerpark, waar de wasmachines staan, en wast de kleren onder toezicht. Zeker 25 cliënten maken gebruik van deze service. Bij het oude systeem, dat ook nog steeds bestaat, konden mensen hun vuile kleren omruilen voor schone, maar dan kregen ze willekeurige kledingstukken terug. Sommigen vinden het erg prettig dat ze nu hun eigen kleren terugkrijgen, want aan bepaalde kledingstukken zijn ze erg gehecht."

Veel nieuwe ideeën

Naast de werkprojecten biedt De Regenboog haar cliënten ook allerlei dagbestedingsactiviteiten aan, zoals poolbiljarten, tafeltennissen, lezen en video kijken. In eerste instantie werden de activiteiten alleen in Blaka Watra aangeboden, maar sinds augustus in alle ruimtes van De Regenboog. "Ook de dagbestedingsactiviteiten hebben een positief effect op onze cliënten. Even niet piekeren en sociaal contact met een andere gebruiker, een vrijwilliger of stagiaire. Je merkt toch dat mensen daardoor uiteindelijk meer uit hun schulp kruipen en sociaal vaardiger worden."

Voor 2002 heeft Coki Janssen al weer een hoop ideeën voor nieuwe projecten. 'Ik wil graag iets doen aan de tuin achter Blaka Watra. Om daar met behulp van cliënten echt iets moois van te maken. Daarnaast zijn we in gesprek met een folderbedrijf om cliënten in te schakelen bij de bezorging, maar dan wel tegen betaling. Soms komen cliënten zelf met ideeën. Als het even kan, proberen we daar zeker iets mee te doen."

Het wasproject